

slovenskega komiteja ne odobrava v švici velika večina jugoslovanskih beguncev, ker odpira vrata zahtevam hegemonije Srbije, kar bi imelo za posledice večne intrige med različnimi narodnimi deli in bi ogrozilo notranji mir v jugoslovanskem narodu. Hrvati in Slovenci ne zaupajo sporazumu Sonnino - Pašić - Trumbić (kateri zadnji je v zadnjem času baje pristopil k srbski vladi). To nezaupanje je upravičeno, zlasti po intervjuu Pašića s poslanecem Bevilonom...

Potrebe ljudske mase so vedno silnejše, kakor tendenca posameznih strank. Nekaj srbski ranjenec, ki je prišel iz Avstrije ter se peljal skozi Švico s transportom težkorojenih Srbov, je odgovoril na vprašanje, kako se mu je v Avstriji godilo: »Brate, bilo je strašno, trpeli smo lakoto; a tam je red. Po vojni se bo moralo tudi pri nas v Srbiji vse izpremeniti, ali pa bomo vrgli poginili... Med tem ko intelektualci in jugoslovanski posredovalci v Krfu, Solunu, na Francoskem, v Švici in na Angliškem trditeljso, da se udajajo nizki kupčiji in zastareli regionalni politiki, se je tam doma v sili življenja sama od sebe udeležila enotnost jugoslovanskega plemena... Tako nam ne bo težko presoditi krške in srbske - italijanske pogodbe po njih pravi vrednosti. Nekaj dni pozneje, ko je bila ta pogodba sklenjena, so razširili srbski agenti v Švici vest: »Nekoliko, prav malo, smo se udali Hrvatoma... Če se spominjamo nastopa oficijalne Srbije napram jugoslovanskemu vprašanju, ne bo težko konstatirati, da je Srbija v teh pogajanjih še enkrat poskusila igrati vlogo licitatorja, da pa vlada zopet ni spoznala svoje pravilne vloge in svojega pravičnega stališča napram jugoslovanskemu vprašanju. Zopet je dokazala, da se v tej strašni vojni ni nicesar naučila in da ne pozna psihe jugoslovanskega naroda. Danes se ta narod ne bojuje za vprašanje grbov, zastav, alfabeta, koledarjev, niti ne za dinastično vprašanje, marveč zahteva narod socialne in gospodarske reforme. Njegove misli se koncentrirajo okrog vprašanj notranjega in zunanjega mira okrog do sedaj zanemarljivih vprašanj narodne kulture in blaginje. Danes ne obstaja več problem: Kaj hoče dati Srbija Hrvatoma in Slovincem? marveč: Ali se bo izvršno zedinjenje jugoslovanskega plemena s pomočjo srbske vlade, ali proti njej? Ali se bo zedinjenje izvršilo s Srbijo ali proti Srbiji?

Jugoslovani niso bili z ozirom na italijansko jugoslovansko vprašanje nikdar neskrbni, kar pa zahtevata od njih Italija in Srbija v londonski pogodbi, bi bilo za Jugoslavo samomor. Italija je v krivici napram lastnemu narodu, napram Slovincem in Hrvatoma, — napram Jugoslovancem... Od dni ruske revolucije sem je minil čas, ko so posamezniki mogli odločiti o modi celega naroda. Profesionalna diplomacija je doigrala: Prej se bo moral italijanski narod obrniti do jugoslovanskega naroda zaradi svojih pravih terjatev, kakor Sonnino. — To tedaj pa pomagata Italija in Srbija, ki zahtevata v imenu zgodovine, svetega egoizma, strateških mej in pakta s Srbijo čisto jugoslovanske pokrajine, samo Avstro - Ogrski. S tem stavijo samo vprašanje: Srbsko - hrvatsko - slovenska država, na znotraj oslabilena in nemočna vsled narodnostnih razmer, na zunanjo pod nadvlado močne Italije, ki gre brezobzirno preko narodnih potreb in zatira veliko število Jugoslovancov; ali federacija reorganizirane in modernizirane Avstro - Ogrske?

Naše uradno poročilo.

Dunaj, 17. oktobra. (Kor. urad.) Na naši vzhodni fronti in v Albaniji je mestoma bojno delovanje oživele. V odseku Sv. Gabriela smo zopet zavrnili italijanske sunke. — Seig. st.

Nemško uradno poročilo.

Berolin, 17. oktobra. (Kor. urad.) Zaprdo bojišče. Skupina gim. Rupprehta Bavarskega. Na Flandrskem je narasel artiljerijski boj od poplavalnega ozemlja Ysera do Lyse včeraj zopet do velike sile. V posameznih odsekih je bila sila ognja zvečer, na vsej fronti danes jutraj stopnjevana. Razen izvidnih bojev, ki so bili številni tudi med kanalom La Bassée in Scarpo, ni prišlo do infanterijskega bojnega delovanja. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Ognjeni boj severovzhodno od Soissons se je včeraj včasih raztegnil in je bil zelo silen. Trajal je tudi po noči. V zapadni Champagne, v Argonih in na vzhodnem bregu Mose je doseglo artiljerijsko delovanje tudi večjo silo, kakor zadnje dni. Deset sovražnih letal in en privezni balon smo včeraj zbili. Poročnik v. Bülow je zbil svojega 23. poročnika Böhme svojega 30. nasprotnika v boju v zraku. Naši letalci so iznova napadli z bombami Dunkerque ter dosegli, da so izbruhili požari. V masčevanje, ker so sovražni letalci metali bombe na odprta nemška mesta, smo obmetavali v francoski operacijski pokrajini ležeče mesto Nancy z bombami. Posledica so bili večji požari. Vzhodno bojišče. Na polotoku Svoborbe so naše čete včeraj premagale tam se še upirajoče sovražne bojne sile. Otok Oesel je sedaj popolnoma v naši posesti. Včeraj smo vjeli nad 1100 mož. Naše pomorske bojne sile so imele severno od Oesla in v Riškem zalivu boje z ruskimi rušilci in topničarkami, ki so se končali za nas ugodno. Brez lastnih izgub so bile sovražne ladje prisiljene, da se vrnejo. Mornariška letala so metala bombe na Pernav. Veliki požari so tam izbruhili. Na fronti na kopnem je bojno delovanje na več točkah močno oživele. Prodirajoče ruske stražunske oddelke smo pregnali. Makedonska fronta. Nikakih večjih bojev. — v. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 17. oktobra. (Kor. urad.) Na Flandrskem severovzhodno od Soissons in na

vzhodnem bregu Mose živahen artiljerijski boj. Z vzhoda ničesar novega.

Berolin, 17. oktobra. (Kor. urad.) Ko smo premagali težko baterijo na južnem koncu otoka Oesel, so naše pomorske bojne sile vdrle v Riški zaliv. Dne 17. oktobra so nadalje prodirale proti vzhodu ter obvladajo ves pomorski okoliš do Moonsunda. — Šef admiralskega štaba.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

16. oktobra. Makedonska fronta. Na več točkah fronte živahen artiljerijski ogenj. Živahno letalsko delovanje v dolini Vardarja in Struine vzhodno od Vardarja je poteklo za nas ugodno. Delovanje patrulj, pri katerem smo vjeli več mož. — Fronta v Dobrudži. Pri Tulči in Izači slabotno bojno delovanje.

K zavzetju otoka Oesel poročajo nadalje: Ruske pomorske sile, med njimi linjske ladje, oklopne križarke, topničarke, torpedovke in podmorski čolni se hitro umikajo v begu proti vzhodu za svojo minko zaporo, dočim jim deli nemškega brodograjskega sleda. Ruske čete, ki stoje še na polotoku Svoborbe, nimajo sedaj nobene prilike, da bi zbežale. Zavzetje otoka Oesel ne zagotavlja nemški mornarici samo posesti Riškega zaliva, ki so ga do sedaj obvladali težki ruski in angleški topovi v Zeru, marveč je izpremenilo tudi popolnoma pomorski strateški položaj v vzhodnem morju v prilog Nemčije. Obe končni operaciji nemškega brodograjskega sleda na zapadu Kiel, na vzhodu Riški zaliv z otokom Oesel. Kakor pa obvlada Kiel obenem južni dohod do Severnega morja (skozi cesarja Viljema kanal), tako tvori na drugi strani otok Oesel južno zaporo pred Finskim zalivom ter zagotavlja na ta način Nemčiji navlodo nad Vzhodnim morjem. Posest te pozicije zavaruje obenem nemške armade, ki stoje vzhodno od Dvine, krije Kurlandijo in ogroža Ruse s tem, da odpira pot v Estlandijo. Podvzete proti Oeslu je bilo strateško in operativno vzorno. Danes se ni čas, da bi se povedalo kaj podrobnejšega o nastopu mornarice, eno pa se je izkazalo, da so mogle male ladje izvršiti pri vsej svoji veliki požrtvovalnosti le pripravljiva dela. Tudi pri nadaljevanju podvzeta bodo mogle v prvi vrsti skrbeti le za varstvo. Končni uspeh pa se da doseči le z velikimi bojnimi ladjami.

Zavzetje otoka Oesel je izkazalo v Petrogradu paniko. Mesto se sedaj hitreje izpraznjuje. Generalni štab in ministrstva se trudijo zavzeti ofenzivno gibanje proti Petrogradu. Splošno se smatra položaj za zelo resen, ne pa še za obupen, ker Petrograd še ni neposredno ogrožen.

Rusi so se pričeli zopet živahno gibati na fronti. Zdi se, da hoče rusko armadno vodstvo poskusiti doseči delne uspehe na kopnem, da se na ta način masčuje za zavzetje otoka Oesel. Pa tudi italijansko armadno vodstvo je baje pozvalo rusko armadno vodstvo, da naj poseže v boj.

Za reorganizacijo ruskega brodograjskega sleda v Petrogradu angleški admirali in častniki.

O pomorski bitki, ki se je razvila med nemškimi in ruskimi brodograjskimi poročila. Secolo. Iz Londona. List pravi, da se bitka še vrši. Kerenski je izdal — to je že znano — poziv na rusko brodograjsko, v katerem naglašajo, da je prišel čas, da brodograjske prisene največje žrtve na altarju domovine. Humanit. piše, da stoji Rusija pred grozno možnostjo, da vdró nemške pomorske sile v finski zaliv in uničijo rusko brodograjsko. Daily Mail. piše, da bo po izgubi važnih otokov Oesel in Dagó v skupnem interesu morala ententa prevzeti obrambo finskega zaliva in glavnega mesta, Petrograda.

Grom. Torpedni rušilec »Grom« je bil zgrajen v času med vojno. Natančnih dimenzij in obsegov onih torpednih rušilcev, ki so bili med vojno zgrajeni, ni mogoče navesti, ker so neznani. Približno pa obsega rušilec »Grom« 1280 do 1350 ton ter ima stroje s 30.000 do 36.000 konjskimi silami. Oborožen pa je bil s 3 topovi kalibra 10,5 cm in je imel najbrže posadko kakih 140 mož.

OKLIC DELAVSKEGA IN VOJASKEGA SOJVETA.

Petrograd, 17. oktobra. (Kor. urad.) Agentura. Celotni izvršilni odsek delavskega in vojskega sovjeta je izdal oklic na vojske in častnike bojnih sil na kopnem, v katerem jih pozivlja, da naj se sovražniku, ki ogroža Rusijo z novim udarcem, krepko ustavi. Delavski in vojski sovjat zopet bo storil vse, da zaledje ne bo prinašalo manjših žrtv, kakor oni, ki stoje na fronti. Oklic se konča z zagotovilom, da bo delavski in vojski sovjat storil vse, da vojna ne bo trajala niti en dan delj, kakor je to neobhodno potrebno.

Velika italijanska ofenziva. Iz vojskega razmotrivanja 17. oktobra: Velika italijanska ofenziva se najbrže kmalu udeji. Italijanska armada je v vpoklic vseh mož, ki so bili na dopustu, med njimi tudi kmečkih delavcev, in z znanjem številna opreščenec bistveno pomnožena. Alliranci so dali topov, letal, letalcev in tehničnih formacij mnogo več kakor prej.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

17. oktobra. Južno Morje. Sovražne patrulje napade naše postojanke. Naši so jih zavrnili in vjeli nekaj mož. Od Krna do morja je sovražna artiljerija včeraj jakodelovala, ali naše baterije so jo povodil učinkovito pobijale. Na severnih pobočjih hriba Sv. Gabriela so bila sovražna nabiranja z ognjem iz pušk pogana v beg. Severno Sela so vdrle naše drzne patrulje v sovražne jarko in so jih razdejale. Tekom dneva so poskušala številna sovražna letala preleteti italijansko ozemlje. Ovirali jih je pri tem odbijalni ogenj in naše lovskie letalske skupine so jih zavrnile, da so morali nazaj na svoje črte. Samo nekaterim aparatom se je posrečilo, da so preleteli Karnio, kjer so metali bombe, ki niso povzročile ne žrtv in ne škode.

Na francoski fronti pripravljajo Francozi napad na pozicije armadne skupine nemškega prestolonaslednika. Ker se tudi Angličani pripravljajo na novo bitko

na Flandrskem, je računati s prihodnjim mesecem s močnim bojnim delovanjem na zapadni fronti.

Razne vojne vesti.

POLJSKI REGENTSKI SVET.

Lublin, 15. oktobra. (Kor. urad.) Generalni guvernment razglasi cesarsko lastnoročno pismo, v katerem se po členu 1. patenta z dne 12. septembra 1917 imenuje za člana regentkega sveta nadškof-metropolit varšavski Aleksander Kakowski, mestni predsednik varšavski knez Zdzislaw Lubomirski in posestnik v Myluszynu Josp vitiz Ostrowski.

MEHIKA PROTI NEMCIJI.

Berolin, 17. oktobra. »Berliner Tageblatt« poroča iz Curiha: Agencija Americana poroča, da je mehiška vlada izjavila, da je solidarnostna s peruansko vlado in da spozna prekinitve diplomatičnih stikov z Nemčijo kot politično potrebo. Kodanj, 17. oktobra. (Kor. urad.) »Nationaltidende« poroča iz Stockholma: Švedsko poslanstvo v Washingtonu poroča, da zakon, ki naj prisili neutralske, da vstopijo v vojno službo, še ni bil sprejet od kongresa.

Amerika v vojni.

Pariz, 16. oktobra. »Matin« poroča iz New Yorka, da se bo decembra vpoklicali drugi kontingent narodne armade, ker je mobilizacija prvega kontingenta, ki šteje 687.000 mož, nezadostna.

Bern, 16. oktobra. Švicarska vlada je naročila švicarskemu poslaniku v Washingtonu, da naj v 24 natančno znanih slučajih protestira proti vojaškim vpoklicom švicarskih državljanov.

DROBNE VESTI IZ RUSIJE.

Petrograd, 16. oktobra. Vlada je sklenila postaviti posebne odseke za boj proti anarhizmu, ki v mnogih provincah nevarno narašča.

Lugano, 16. oktobra. V Moskvi je izbruhnila generalna stavka; prišlo je do velikih nemirov. V Taškentu so se čete pridružile vstaji.

Petrograd, 17. oktobra. (Kor. urad.) Agentura. Nastavljeni vseh lekarn v Petrogradu so na svojem zborovanju sklenili prijeti z jutrišnjim dnevom z generalno stavko, ker posestniki lekarn niso hoteli izpolniti njih zahtev.

Ruski predparlament.

Petrograd, 16. oktobra. (Kor. urad.) Agentura. Otvoritev predparlamenta se je odložila na 20. oktober. Vlada je pozvala vse ministre, da naj predložijo listo nučnih zakonskih načrtov za predparlament, zlasti v agrarnem vprašanju, katero je dobilo zadnji čas zelo resen značaj.

Amsterdam, 17. oktobra. (Kor. urad.) Volitev v ustavodajni zbor je določena za 25. november. Zbor se odprvi 13. decembra. Boljševiki nameravajo sklicati za 15. november splošno zborovanje sovjatov, da provzročijo zmedo.

Alzacija in Lotarinška.

Frankurt a. M., 17. oktobra. Dunajski poročevalci »Frkf. Ztg.« piše: V dunajskih diplomatičnih krogih ne dvomijo, da se bo do Anglija, Rusija in celo Italija, ki morajo sedaj podpirati francoske maksimalne zahteve, potrudili, da pregovore Francosko, da se odpove Alzaciji in Lotarinški, kar pa se seveda ne bo dalo doseči brez popolnega preobrata v vladi. Kdaj se bo to zgodilo, je seveda negotovo.

Anglija proti neutralcem.

Basel, 17. oktobra. »Popolo d' Italia« poroča, da namerava angleška vlada napram Nizozemski uporabljene represalije uporabiti tudi proti Švedski, če se ta ne izjavi za pripravljenost svoje stike z Nemčijo omejiti v isti meri, kakor se je to zahtevalo od Nizozemske.

Basel, 16. oktobra. Švicarski listi poročajo, da so bili od 10. oktobra naprepostrejeni prisiljeni predpisi za neutralske na Anglijsko; domneva se, da zaradi pomanjkanja živil.

Poslabšani izgledi k miru.

Stockholm, 17. oktobra. (Kor. urad.) Naznanjena objava mirovnih predlogov nizozemske - skandinavskega odbora izide te dni. Trojstrla se je izrazil, da je podaljšanje vojne poslabšalo izgleda za mir. Pred štirimi meseci bi se bil dal do sebi še ugoden mir s centralnimi državami, sedaj pa ne več. Bati se je, da bo ruska revolucija prva žrtve podaljšanja vojne.

Bolgarsko sodranje.

Zastopniki opozicije so stavili na predsednika bolgarskega sobranja tri interelacije, v katerih so zahtevali pojasnil glede vprašanj prehrane dežele in armade, glede vojnih ciljev Bolgarske in glede politične cenzure. Ministrski predsednik Radoslavov je izjavil, da so interelacije nepotrebne, ker je vlada odločena zastaviti se sama za to, da se debata o teh vprašanjih v sobranju čim prej vrši, v prvi vrsti debata o vprašanjih prehrane. Objubil je odgovor v prihodnji seji, ki naj se vrši v ponedeljek.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

Mirovni predlog.

Rim, 17. oktobra. (Kor. urad.) Agencija Stefani: Zbornica je zopet pričela delovati. Vlada je predložila zakonski načrt o štirimestnem budgetnem provizoriju. Socialisti so zahtevali razgovor o vladni izjavi. Ministrski predsednik je to odklonil in zahteval zaupnico. Socialistični predlog je bil na to odklonjen. Poslanec Enrico Ferri je predložil nastopno resolucijo: Poslanska zbornica je mnenja, da dosedanja tri vojna leta niso dala nobeni obeh vojujočih se skupin nikake odločilne vojne premoči in so izločila nevarnost preoblaste hegemonije na vse strani. Da ne pade Evropa s kroničnim podaljšanjem vojne v barbarstvo, izkrcavanje in izčrpanje in da ogromne žrtve ne bodo brezplodne, prosti zbornica vlado, naj pozove zavezalce takoj na skupno delovanje, da se omogočijo mirna razpravljanja. Mir naj bi zadovoljil aspiracije narodov z vzajemno prepustitvijo teritorijev, s pravično povrnitvijo škode, z razoroženjem in odpravo prisilne vojaške službe, nadalje s solidarno uvedbo kontrole za vse narode na kopnem in na morju, z ratifikacijo diplomatskega dogovora s strani parlamentov kakor tuzizaključitvijo gospodarske vojne po sklepu miru, da bi Evropa, oproščena skrbi radi nadaljnjih vojn med brati, obnovila svoje zgodovinske zasluge v kulturnem svetu in pomagala napredujočemu demokratičnemu razvijanju narodov.

Politične vesti.

== Ptujski mestni očetje proti jugoslovanskemu hujskanju. == V ptujskem občinskem svetu se je zgodilo to - le: Dvignil se je gospod svetnik Masten (po nemško: Herr Fleckig) ter je interpeliral župana Ornika: Ali je gospodu županu znano, da v zadnjih mesecih slovensko časopisje, ki se sedaj naenkrat naziva jugoslovansko, da slovenski voditelji in poslanci, brez vednosti in odobranja dosedaj po svoji večini nepokvarjenega avstrofilskega ljudstva naše Spodnje Stajerske, da nadalje vedoma ali nevedoma ententi služijo agenti opasno hujskajo proti deželni državi, zlasti pa proti našemu, za domovino toli poštvovalnemu malemu mestu Ptujtu ter delujejo s ščuvanjem na upor in z veleizjavo za razbitje države in dežele in za slavliziranje nemških kulturnih ognjišč? Hujskači delujejo za najostrejši bojot nemških trgovcev in obrtnikov, pridigajo uničenje uradništva, ki tako zvesto služi državi, ne strašijo pa se niti propovedovati brezmejno sovraštvo proti našemu tako zvestemu zavezniku, nemški državi in žaliti prevzvišenega nemškega cesarja, plemenitega prijatelja našega cesarja, kakor kakšnega političnega agitatorja. To ščuvanje ogroža aprovizacija mesta, otežkoča patrijotično vztrajnost, jemlje ljudstvu globoko zaupanje in pravičnost naše stvari. Ako bi, ravnodušni in brez energije ne nastopili proti temu ščuvanju, bi se slepi in gluhi prodali srbofilskega idolu in zavrgli bi svojo narodno eksistenco. Vprašam gospoda župana, kot načelnika našega avtonomnega nemškega mesta Ptujta, ki se nikdar ne bo vklonil pod jarem jugoslovanskih diktatorjev: 1. Ali mu je znano to državno sovražno hujskanje z vsemi gospodarskimi in političnimi posledicami? 2. Ali je pripravljen, preizkusiti dokaze o načinu, namenu in cilju tega hujskanja, ki smo jih zbrali ter mu izročili v posebni spomenici in jih izročiti merodajnim mestom države? 3. Ali je končno pripravljen, sporočiti vladi najostrejši protest že stoletja nemškega Ptujta proti uresničenju jugoslovanskih ciljev, v katerih vidimo konec Avstrije? — Na to interelacijo je odgovoril ministrski predsednik Ornik, da jo vzame na znanje in da bo nanjo odgovoril v eni prihodnjih sej. Prepričani smo, da bo Ornikov odgovor še zanimivejši nego je interelacija gospoda Mastena. Ptujski »Nemci slovenskega rodu«, kakor imenuje poslanec Steinwender razne Mastene in Ornike, so torej sestavili že »memorandum« (tako evfemistično imenuje svoje denunciacije) o jugoslovanskem gibanju! Ta memorandum bomo naši javnosti v zabavo in poduk sivočasno objavili, ker nam je prepis že objubljen. Morda ga objavimo istočasno z odgovorom gospoda župana v eni prihodnjih sej.

== Mačehovsko postopanje s Slovenskim Stajerjem. == Pod tem naslovom piše »Straža«: Opetovano smo že podujarjali in dokazovali, da osrednja in deželna vlada in z njo vred njej podrejeni zavodi in uradi po mačehovsko postopajo s Slov. Stajerjem. Poznajmo nas samo takrat, kadar predpisujejo bremena in kadar rekvirirajo naše pridelke. Ob taki priliki ima vlada za Sloven. Stajer vedno ostrejši ključ kot za nemški del dežele. Na Slovenskem Stajerskem se vse vladne odredbe izvajajo z veliko natančnostjo in strogostjo. Tega nam ni treba dokazovati, ker to potrjuje prebridka izkušnja. Vprašajmo slovenskega kmeta in povedal nam bo mnogo o ljubeznivosti naših uradov in uradnikov napram slovenskemu ljudstvu. Sedaj pa zopet nov dokaz, kako enostransko se postopa s Slovenskim Stajerjem: Na progi južne železnice severno od Maribora, torej posebno v nemškem delu dežele severno od Spielfelda, je promet z vinskim mostom in s prazno posodo popolnoma prost, južno od Maribora pa železnica ne sme prevažati ne praznih sodov in ne vina, oziroma sadijcev. Slovenski Stajer je imel letos bogato vinsko letino in obilo sadija. In vsi ti pridelki se razum mahih množin sadija ne smejo nikamor prevažati. — Nemški Stajer nima tega zapora, zanj skrbi po očetovsko cesarski namestnik grof Clary. Slovenski Stajer je vsako leto izvažal v jeseni na tisoče hektolitrov vinskega in sadnega mosta, a letos je še dovažanje prazne posode prepovedano. Mnogi vinogradniki in sadijari so v neljubem položaju, da morajo vrvati letošnjo žlahtno vinsko kapljico v slabo posodo, sadije pa ki je določeno za sadijcev, morajo pustiti segniti. In kdo je vsega tega kriv? Tuji, predvsem nemški uradniki, ki jih je vlada poslala v naše kraje ter razne uprave, ki očitno kljubujejo Slovincem. To so zopet novi dokazi, da je opravičen naš klic: Proč s tujimi uradniki! Proč od Gradca!

== O Seidlerjevem načrtu za reformo ustave. == »Agramer Tagblatt«: Seidlerjev načrt je: Nacionalna avtonomija in razdelitev v okrožja po kronovinah, ne da bi se kršil dualizem. Okrožja po kronovinah naj bi imela kompetenco, katero bi deloma odvzeli dosedanjemu delokrogu deželnih namestništev, deželnih odborov in okrajnih zastopov. Gotov del odločitev se izvrši s sodelovanjem izvoljenih okrajnih zastopstev, ki bodo izdajala deloma posvetovalne, deloma odločilne odloke. V toliko hočejo torej zaenkrat izpremeniti ustavo. Za to izpremembo je pa potrebna zakonodajna moč državnega zbora in vseh deželnih zborov. Pot torej, ki le težko pripelje do uspeha. Po taki poti ne pridemo do rešitve nacionalnega vprašanja. Le nemška socialna demokracija je prepričana o tem

zdravilo, da je pravo. Češka, poljska, jugoslovanska social. demokracija misli drugače. Da češka socialna demokracija odklanja odkrito celo narodno avtonomijo, ker le lastna državna tvorba zadovolji lahko češki narod. Jugoslovanska socialna demokracija zavzame najbrž svoje stališče, ko se udeležijo strankinega zbora nemške socialne demokracije, ki bo prihodnje dni na Dunaju. Stališče Jugoslovancov k razdelitvi v okrožja je torej zelo enostavno: Okrožja so priznana primerna organizacijska ozemlja v okviru države. Zdržitev »avtonomne« z »državno« kompetenco je pozdraviti, saj bi morale sediti vse javne kompetence enotno druga v drugo. Toda okrožja poleg deželnih odborov, poleg okrajnih glavarstev in deželnih namestništev, so le nova komplikacija. Kam gre inštančna pot od okrožij dalje? Za »avtonomne« zadeve na deželni odbor, oziroma na upravno sodišče, za »državni« delokrog na deželno vlado, oziroma na ministrstvo. Torej komaj združene, grede kompetence že zopet razne. Namesto treh, bi imeli štiri inštanice. Okrožja z zgolj upravno tehnične stališča, imajo smisel le tedaj, če obenem kronovine likvidirajo. Z narodnostnega stališča je treba poleg tega poudarjati še to, da se z razdelitvijo na okrožja ne reši prav nobeno narodnostno vprašanje. Da, v tem je naravnost popolnoma odklonjena narodna država, če se izjavlja, kakor dela to dr. Seidler odkrito, da več napraviti nimajo namena, zlasti da ostane organizacija po kronovinah nedotaknjena. Tudi brez tega dostavka bi bila razdelitev na okrožja le reforma uprave, sicer pomembnejša kakor ustanovitev novega okrajnega glavarstva, a v bistvu vendarle ne razrešitev narodnostnega vprašanja, nasprotno je poizkus, da se potisne to vprašanje na stranski tir. Pristajajo nacionalne državne ideje bodo imeli torej napram socialističnemu okrožnemu programu lahko stališče. Nismo nasprotniki okrožij; a na jugu bi radi imeli okrožja (komiteje), kjer izvoli ljudstvo na podlagi enake volilne pravice zastopstvo, ki oskrbuje za državo in ljudstvo vse javne naloge v okrožju kot organ del celotne uprave. Predvsem pa hočemo imeti s v o j o narodno državo; v tej uredimo potem sami ideje o okrožjih s svojo zakonodajo. Zakaj bi razpravljali o detaljih, o stopnicah in nadstopjih, če ni še temelja? Ali nameravajo z razpravami, kako naj bo opremljena soba, potisniti v pozabiljenje glavno vprašanje? Pri tem gotovo ne bodo sodelovali ne Čehi, ne Jugoslovani.

== Obnovev češkega »bratskega« gibanja. == Kakor znano, so se husiti ohranili se stoletja po Husovi smrti v čeških in sosednjih deželah kot »Češko - moravski bratje« (ali: »Jednota bratska«). Prišla je pa 30letna vojna, ki je bila prvotno versko - kulturna vojna; mir, ki jo je zaključil (1648) husitov ni sprejel med posebna, oficijelno priznana veroizpovedanja. Zato so se začela preganjanja »Češko - moravskih bratov«, ki so trajala nad 100 let; trpel je v njih mnogo zadnji češko - moravski škof, veliki Komenski. Da bi se ohranili, so se mnogi Bratje oficijelno imenovali protestante ali evangelike. Sedaj pa se je začelo gibanje, da bi se češki evangeliki povsem vrnili k svoji husovski veri. Izročili so spomenico klubom čeških poslancev in javnim korporacijam; naj bi se jim uredila cerkev, prošnja se s češkim duhom, in v duhu dobe, naj bi se prerodil naboženski ves narod. Pod uredništvom prof. dr. Antona Boháča začne izhajati nabožno - kulturna smotra »Kalič« (Kelihi), ki hoče vse narodno življenje postaviti v motrišče čeških evangelskih idej.

== Stoletnica Kosciuszka. Dne 15. t. m. ob stoletnici smrti poljskega narodnega junaka Kosciuszka je bilo v Lublinu od generalnega gubernatorja grofa Szeptyckiego razglašeno imenovanje regentskega sveta. Slovesna proglastev se je izvršila v slavnostni dvorani generalnega gubernatorstva s svečano dekorirane estrade, nad katero je bila pritrjena slika poljskega junaka. Generalni gubernator grof Szeptycki je nagovoril doše zastopnike oblasti in korporacij tako - le: Gospoda moja! Povabil sem Vas sem, da Vam sporočim za vsakega Poljaka veselo vest, da je Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo, poljski narod ljubeči cesar in kralj Karel, v sporazumu s svojim zvzišenim zaveznikom, nemškim cesarjem, sklenil postaviti regentski svet poljskega kraljevstva v osebah Nj. ekscelence nadškofa - metropolita varšavskega Aleksandra Kakowskega, mestnega predsednika varšavskega kneza Zdzislaw L u b o m i r s k e g a in posestnika v Myluszynu Josipa vit. O s t r o w s k e g a. Cesarjevo lastnoročno pismo se razglasi prihodnje dni in se visoki regentski svet v Varšavi vstoliči. Castita gospoda! Najprisrčneje čestitam vsemu poljskemu narodu povodom tega zgodovinskega akta. Želim poljskemu narodu, da ga vodi duh Kosciuszka, tega velikega Poljaka, duha prave ljubezni do domovine, ki podreja vse blagru domovine, duha obnavljanja in ne razdiranja, duha pozitivnega dela in ne zanikanja. Pod vodstvom vrhovne poljske vladne oblasti visokega regentskega sveta, kateremu je vsak Poljak dolžan pokorščine, naj koraka poljski narod preporodu nasproti. Živela Poljska! Živel njen visoki regentski svet! (Članek o slavnem borilstvu za svobodo Poljske objavimo v soboto. Op. ure.)

== Dr. Trumbić, član srbske vlade. == Österreichische Rundschau« poroča po ženevski »Jugoslavie« da je predsednik jugoslovanskega komiteja dr. Trumbić postal član srbske vlade.

— **Kralj Peter o ujedinenju Jugoslovancov.** Iz Amsterdama: »Observer« prinaša razgovor s srbskim kraljem Petrom, ki je rekel, da največja želja srbskega naroda je bila vzdržanje mira in osvoboditev 9 milijonov Jugoslovancov v Avstriji in Turčiji. Trpljenje srbskega naroda je veliko in njegova jedina želja, da osvobodijo Srbe, Hrvatine in Slovence tlačitelje in jih ujedini v jedni državi. Kralj Peter upa na pomoč Amerike, katere čete bi s svojim nastopom na balkanskem bojišču mogle pospešiti ponovno osvojenje Srbije. Iz izjav, ki prihajajo od časa do časa v ententno časopisje o jugoslovanskem problemu, se vidi, kakšna kaosa v razmišljanju in kako veliko fantazijo se dela pri tem.

— **Rusi prodajajo Sibirijo.** To je najnovejša senzacija, ki jo čitamo v nemških listih. Ruski minister za javna dela je baje izjavil, da je finančni položaj Rusije vsled aprovizacijske krize tako žalosten, da namerava Rusija prodati Sibirijo enemu svojih zaveznikov. Armada je v nevarnosti, da lakote umre. — Ta vest se glasi podobno, kakor da bi kdo poročal, da namerava monarhija »prodati« — Ogrsko.

— **Švedska kriza.** Stockholmski listi poročajo, da je vodja švedskih socialistov Branting zaprosil, da se anulira njegov izstop iz cerkve. Baje je Branting zaprosil za zapetno sprejeto v cerkev zato, ker zahteva švedsko državno pravo, da je vsak švedski minister član državne cerkve.

— **Zimmerwaldska spomenica.** Tudi Zimmerwaldska skupina francoskih socialistov je sedaj označila svoje stališče napram vprašanju o vojni in miru. O vzrokih vojne, katere imperijalistični značaj priznava, pravi, da ne smejo biti merodajni za nadaljnje postopanje socialistov in zlasti ne sme biti za socialiste merodajno, kdo je zakrivil vojno. Socialistične stranke morajo varovati proti svojim vladam svojo neodvisnost in zlasti zopet pričeti s propagando proti vojni in kapitalizmu. Frakcija sprejema v polnem obsegu formulo takojšnjega miru brez aneksij in odkodnih ter zahteva popolno izpraznjenje med vojno zasedenega ozemlja. V svoji spomenici pravi: Obnovitev držav v teritorialnih mejah, kakor pred vojno, pusti nerešena nekatera vprašanja, razkosanje po zmigi vladajočih pa bi bilo za bodočo miru še bolj nevarno. Vprašanje Alzacije in Lotaringe se mora rešiti od narodov samih, ki odločajo o svoji usodi sami. Ta formula, da svobodni narodi sami odločajo o svojem političnem statusu, se mora uporabiti tudi glede narodnosti, ki so pred vojno pripadle eni izmed bojujočih se skupin. Frakcija odklanja vsako dajatev, ki bi obremenila ljudstvo, bodisi v obliki vojne odškodnine, bodisi pod naslovom popravne škode. Vladajoči razredi so odgovorni za vojno in za odškodnino vojne škode. Obnovitev proti lastni volji v vojno zapletenih malih držav je stvar vojne krivih veselil. Najboljša garancija za mir je mednarodni sporazum delavcev, najboljši razsodilnišče socialistična internacionala.

Vesti iz primorskih dežel.

Vabilo. Od različnih strani je bila izražena želja v tukajšnji Posredovalnici za goriske begunce, naj bi se postavil na Goriskem v katerikoli obliki prvega zagovornika in velikemu podpratelju beguncev, pok. dr. Janezu Evangelistu K r e k u, spomenik, ki naj bi ohranil tudi na Goriskem v poznih rodovih živ spomin na tega velikega našega do brotnika in podpratelja. Vojaka je sicer uničila naše domove in naša imetja, a hvaležnosti do naših pravih do brotnikov ni in ne bo nikdar uničila. Tudi vabim vse goriske rodoljube na tozadevni pogovor v soboto, dne 20. t. m. ob 11. uri popoldne v posvetovalnico Zadrudne Zveze (Dunajska cesta št. 38, II. nadstropje), ki nam je bila v ta namen gostoljubno prepuščena. — Profesor Ivan Berbuč.

Sožalje. Ob izgubi njenega pred sednika dr. Jan. Ev. Kreka so izrazili sožalje »Posredovalnici za goriske begunce« vodja c. kr. slovenske državne gimnazije v Trstu gosp. Andrej I p a v e c in begunski dijaki c. kr. sloven. državne gimnazije in gorških zaposlovalnih tečajev v Trstu.

Smrt med begunci. V ljubljanski deželni bolnišnici je umrla dne 14. oktobra begunka Marija Muravec iz Lokovca št. 58.

Begunka ponesrečena. V celovski bolnišnici leži 17letna nezika Rutarjeva iz Selišča na Primorskem, vsa opečena. V sobi jej je padla petrolejka na tla in se je pri tem vnela obleka deklice. Sicer so jej priskočili hitro na pomoč, ali bilo je že prepozno.

Iščejo se sorodniki črnovojnika Franca Mavriča in črnovojnika Ivana Černica. Poizvedbe naj se pošiljajo na »Posredovalnico za goriske begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta 38. — Klinec Franc, K. u. k. Sapp. — Komp. 7/10, vojna pošta 408, išče svojega tasta Jožefa Boštjančiča, ki je bežal iz Krmini pri Gorici. V zadnjem času je bival v Trstu, a od tam ga je vojaštvo poslalo neznano kam. Kdor bi kaj o njem vedel, naj blagovolji sporočiti na zgoraj navedeni naslov.

Kdo več kaj? Amalija Humar, doma iz vasi Podlaka 156, ob. Bate pri Gorici, sedaj vas Česnice 10, pošta St. Vid pri Zatični na Dolenjskem, išče svojega moža Stefana. Humarja, ki je služil pri K. u. k. Baum. — Komp. 2, Befestigungs-

gruppe, Landwehr, št. 5, Feldpost 3. Pozneje je bil premeščen na drugo fronto, neznano kam. Omenjena begunka išče nadalje svoje sestre Marijo, Katarino, Franciško in Lucijo Erjavec. — Kdor bi kaj vedel o pogrešanih osebah, naj blagovolji sporočiti na zgoraj navedeni naslov.

Svoj naslov naj naznani Terezija Pelicon iz Sempasa Ivanu Bajželj, Ljubljana, Gasilska ulica 115.

Dnevne vesti.

— **Odlikovanja.** S srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda so bili odlikovani praporščaki c. kr. gorskega polka št. 2: Ferdinand Kap. Slavko Fajdiga, Franc Gaber in Anton Dolničar.

— **Nova črnovojniška služba.** Kakor znano, je pričakovati v kratkem vpoklicov črnovojniških obvezancev, ki so bili pri naborih spoznani za nezmožne za vojaško službo z orožjem. Ker vlada še vedno nejasnost, kdo pride za to službo v poštev, je domobranski minister v parlamentu izjavil, da oni, ki so kot invalidni za nobeno črnovojniško službo sposobni, nikakor ne pridejo v poštev. V prvi vrsti se bo posleglo po onih, ki nimajo nobenega poklica, brez ozira na njih socialno stališče. Potem pridejo na vrsto oni, ki delujejo v poklicih, ki jih je smatrati kot luksuz. Vojaške oblasti sporoče političnim oblastim, koliko takih oseb potrebujejo, politične oblasti nato izbere kot nezmožne kvalificirane. Zlasti bo izbirati med mlajšimi ljudmi. Do 30. t. m. morajo politične oblasti predložiti vojaškim oblastim nominalno konsignacijo onih, ki bi jih bilo vpoklicati, nakar bodo vojaške oblasti do 16. drugega meseca odredile vpoklice. Kdor se prostovoljno zgodi, sme skoraj z gotovostjo računati s tem, da pride v ono službo, ki si jo želi. Zglasiti pa se morajo te osebe pred 30. t. m.

— **Sožalnice mesta Praga povodom smrti poslanca dr. J. Kreka.** Povodom smrti dr. J. Kreka je poslal župan dr. Karel Groš v imenu predsedstva občinskega sveta in magistrata kraljevega stolnega mesta Prage županu dr. Ivanu Tavčarju sledečo sožalnico: »Slovutni pane starosto! Jmémem praesidia rady král. hlav. města Prahy i jménem svým vlastním dovoluji si projeviti Vám utívou a hlubokou účasť ve smutku nad úmrtím vynikajícího vlastence pana poslance dra. Kreka. Praha vzpomíná vděčně na milé jeho návštěvy a zachováva mu věrnou vzpomínku. V dokonale úctě znamenají zcela oddány dr. Groš I. r. starosta král. hlav. města Prahy.«

— **Novi predsednik kranjske kmetijske družbe.** Cesar je potrdil izvolitev kanonika dr. Evgena Lampeta za predsednika kranjske kmetijske družbe.

— **K »Matici Slovenski«** je pristopil kot ustanovnik gosp. Pavel Magdič, veletržec v Ljubljani.

— **Deželna poslovalnica za preskrbo prebivalstva z blagom, obleko in perilom** naznanja s tem, da se nahaja njena pisarna v prostorih tvrčke I. C. Mayer (I. nadstropje, vhod iz Šolskega drevoreda). Uradne ure so od ponedeljka 22. t. m. dalje, sledeče: Vsak delavnik od 10. ure popoldne do 12. ure in od 2. do 4. ure popoldne. Vsakokrat bo od 11. do 12. ure v uradu tudi en član vodstva poslovalnice. Občinstvo se ponovno opozarja, da se bodo izdajala začasna dovolila za nakup obleke izključno le v dokazano najnujnejših in res potrebnih slučajih.

— **Nov načelnik beračenja.** Vojna rodi abnormalne pojave, med temi je tudi nesramnost, s katero se je vrgla ogromna množica znanih lenuhov in postopake na beračenje. Ljudem se godi slabo vobče, te vrste ljudem pa cvete pšenica. Nič ne delajo, a beračijo od pisarne do pisarne, po mestu in daleč po okolici. Ves čas potratijo le z beračenjem in žive pri tem dobro, zakaj beračiji znajo z vsemi sredstvi: z jokom, poklekam, z grožnjami s samomorom, odurno prednostjo ali pa z lažmi. Včasih so elegični, včasih tragični, včasih humorni, najrajši pa veletragični. Obrt cvete, in marsikdo tudi po vojni ne bo hotel nič delati, ker je beračenje lažje in uspešneje. Te dni se je klatil po izjanskih vaseh neki tak postopac ter v milih besedah prosil živil za — nekega ondi znanega višjega uradnika. Izanci so se čudili, a za svojega rojaka, ki baje trpi glad, so le dali. Lažnjivi postopac je nabral velik nahrbtnik raznih živil in izginil. Ljubljanski uradnik pa nima pojma, kdo bi bil ta lopov, ki je oblatil na tako nesramen način njegovo čast. Takih nesramežev se pojavi morda še več. Zato ne zaupamo nikomur, kdor se ne more legitimirati. Župani naj dajo take postopace prijeti in zapreti!

— **Uradne ure pri c. kr. deželni vladi in c. kr. deželni šolskemu svetu.** Da se poraba električnega toka za razsvetljavo kolikor mogoče zmanjša, so se prelozile uradne ure pri c. kr. deželni vladi in pri c. kr. deželni šolskemu svetu v Ljubljani do nadaljnjega na čas od pol 9. dopoldne do pol 1. popoldne in od pol 3. do 4. ure popoldne. Da zamorejo uradniki ta čas za delo popolnoma izrabiti, je bilo potrebno omejiti tudi promet s strankami, vted česar se je za obveščanje s strankami pri c. kr. deželni vladi in pri c. kr. deželni šolskem svetu določil čas od 10. ure do

pol dne do pol 1. ure popoldne ob sredah in sobotah. V korist hitre rešitve uradnih poslov in tudi v korist občinstva je, da se zglašajo stranke osebno le v neobhodno nujnih zadevah. Dosedanji sprejemni dnevi c. kr. deželnega predsednika torej in petek so se preložili na sredo in soboto. Čas sprejema: od 10. ure dopoldne do pol 1. ure popoldne.

— **Presojevalnica cen v Ljubljani** nam piše: Pod šte. 117 razglašene vodilne cene za drva, je v toliko popraviti, da se odstavek 1/2, ki se glasi: za mehka drva v polnih 20% ceneje, odsej takele glasi: za mehka drva 20% ceneje, kakor za trda drva iste zaloge prodajni namenjenega blaga.

— **Karte za tobak.** Opetovano so že poročali z Dunaja, da se vpeljejo po celi državi nakaznice za cigare, cigarete in tobak; opetovano pa je bila ta vest zopet preklicana. Sedaj javljajo, da se je finančno ministvo vendare odločilo za tobačne karte, ki da bodo vpeljane s 1. januarjem. V nekaterih krajih so tak n. pr. v Trstu so te nakaznice že vpeljane, ali so se obnesle, ne vemo.

— **Oddaja ovsa za vojaštvo.** Vsled splošno slabe letine se bo letos še bolj občutilo pomanjkanje krme zlasti ovsa. I. a se zadosti najnujnejšim potrebam, je oblast odredila, da je dobavo ovsa do konca meseca novembra 1917 brezpogojno dokončati. Za pospešitev mlačev ovsa služijo predvsem: pomoč za mlačev (nakazilo delavcev) ter pripoznanje posebnih nagrad. Kdor najkasneje do 30. novembra t. l. odda oves za vojaštvo, prejme poleg določene cene še po 3 K nagrade za vsaki 100 kg ovsa. Vsakdo je dolžan oddati oves za vojaštvo, ker s tem znatno koristi celokupni dobri stvari. Če se pa izkažejo ta sredstva kot brezuspešna, se bo po 30. novembru postopalo prisilnim potom z največjo strogošjo.

— **Streljanje divjačine, da se prepreči poškodovanja kultur.** Obče znano je, na napravi premočno razpoljena divjačina mnogo kvari na naših gozdnih in poljskih kulturah. Poleg tega pa pride ustreljena divjačina na korist ljudske aprovizacije. Iz teh ozirov so dobila politična oblast nalog skrbeti za to, da se primerno zniža število obstoječe divjačine. S posebno ostrošjo se bo postopalo proti onim lastnikom lova, ki ne bi hoteli rediti divjačine vsled tega, ker se jim zdi določena maksimalna cena prenižja. Največ škoda na kulturah naredijo divji mrjasi in pa jeleni, katere streljajo s krogli, katerih je še dovolj v zalogi vzlic še vedno obstoječemu pomanjkanju druge lovskije municije. Zlasti divje prašiče je treba brezpogojno pokončati, ker naredijo mnogo kvara, nasprotno pa je njih meso okusno in povsem užitno.

— **V Bukovini zopet poslujejo:** 1. za navadni pisemski poštni promet poštni uradi: Dracynetz, Hliboka Kostetice, Mawajestic in Unter - Wikow; 2. za celotni pisemski poštni promet poštni urad Berezov Wyzny; 3. za denarni promet poštni uradi: Delatyn, Jablonica pri Tatarovu, Komarowka, Maryampol pri Haliczu, Monasterziska, Oljowa Korolowka, Oslawy Biale, Potok Zloty in Stecowka; 4. za pisemski in denarni promet poštna urada Slobodka Lesna in Latacz, zadnji urad tudi za promet z zavrtki.

— **V Vzhodni Galiciji zopet poslujejo:** 1. za pisemski promet poštni uradi: Biala pri Czortkowi, Budzanow, Rybko, Matijowce, Ossowce, Rzepince, Sloboda Runhorska in Zarudzie; 2. za promet z denarnimi pisli poštni urad Berezow Wyzny; 3. za denarni promet poštni uradi: Delatyn, Jablonica pri Tatarovu, Komarowka, Maryampol pri Haliczu, Monasterziska, Oljowa Korolowka, Oslawy Biale, Potok Zloty in Stecowka; 4. za pisemski in denarni promet poštna urada Slobodka Lesna in Latacz, zadnji urad tudi za promet z zavrtki.

— **Obrotno gibanje meseca septembra v Ljubljani.** Meseca septembra je pri mestnem magistratu priglasi 15, odglasilo pa 5 strank svoje obrti. Priglasili so: Fran Perdan, Gosposka ulica 3, reklamno podjetje in plakatovanje oznanil. Fran Proj. Sv. Martina cesta 2, pekovski obrt. Terezija Prešeren, Spodnja Šiška 157, prodaja sadja, zelenjave in slaščic. Marija Zalokar, Spodnja Šiška 78, prodaja sadja, zelenjave, slaščic, papirja in galanterijskega blaga. Rudolf Dimnik, Breg 6, prodaja razglednic, papirja, pisalnih in kadilnih potrebščin ter galanterijskega blaga. Ema Mravljica, Spodnja Šiška 228, prodaja sadja. Ana Habicht, Sv. Martina cesta 4, prodaja krojnega in drobnega blaga ter potrebščin za šivilje. Ivan Pajsar, Cesta na loko 22, izdelovanje kiseline in trgovina z deželnimi pridelki. Marija Vogrine, Hradečkova vas 42, žensko krojaštvo. Amalija Čadež, Šolski drevored 8, trgovina z mesanim blagom izimši v § 38/5 o. r. omenjeno blago. Davorin Zdravčič, Sv. Florijana ulica 4, trgovska agentura. Fran Miklitsch, Šolskova ulica 5, trgovina z lesom. Karel Kavčič, Sodna ulica 1, trgovina z mesanim blagom izimši v § 38/5 o. r. omenjeno blago. Ivana Blas, Pred škofijo 20, trgovina z mesanim blagom izimši v § 38/5 omenjeno blago ter Ana Schuller, Radnarjeva ulica 8, žensko krojaštvo. — Odglasili so: Hugon Kralj, Wolfsova ulica 6, trgovina z lesom. Uršula Stupica, Sv. Martina cesta 2, pečenje domačega kruha. Valentin Urbančič, Resljeva cesta 1, trgovska agentura in komisijska trgovina s sadjem in zelenjavo. Marija Prek, Vodnikov trg, prodaja sadja ter Klementina Rožič, Rožna ulica 27, trgovina s sadjem in zelenjavo.

Franc Auernik t. Pišejo nam: Ob vznjo zelenega Boča — uri hoda od Rogoške Slatine, v bližini fari Sv. Florijana, je izdihnil dne 16. oktobra svojo blago dušo tamonjši nadučitelj g. Franc Auernik. Ni še preteklo 14 dni, ko mu je kruta usoda ugrabila njegovega petletnega sinka Milana, a on sam je takrat že ležal na težki srčni bolezni. Pred par dnevi ga je še gledal čilega in zdravega ob njegovi postelji — čez nekaj dni pa poslušal tužni glas zvona iz bližnjih lin, ki mu je naznanjal, da pokopavajo njegovega ljubljence. Nepozabljeni Franc! Nepopisno je, kar je trpela Tvoja duša v tistih momentih, ne glede na Tvoje telesno trpljenje. A zdaj si šel sam za svojo srečo v hladni grob. Nisi bojeval boja na bojnem polju, kot tisoč drugih, toda Tvoj duševni boj s kruto usodo, koji se nisi vklonil, ampak mirno prenašal najhujše človeško gorje — ta boj Te je vencial v naših srcih z globokim spoštovanjem. Kakor si se kazal v življenju kot kristalno čist, kreheinit značaj slovenskega učitelja in vzornika, tako si tudi končal svoje bomo življenje. Zopet poje zvonček žalostno pesem, z bližnjih vinskih gričev Te pozdravljajo klopčoti na Tvoji zadnji poti. In sedaj, ko pada pisano jesensko listje na Tvoj grob, kjer mirno počivaš poleg svojega ljubljence, se krčijo srca vseh, ki so Te ljubili, od tuge in žalosti.

Pristopajte »Slovenski Matici«. Članarina 4 K, ustanovnica 100 K.

sti. Spavaj sladko, dragi naš nepozabni France v domači zemlji pod okriljem močnega Boča!

— **Hrastnika nam pišejo:** Poročili se je dne 15. t. m. v Dragi vrli slovenski, petkrat odlikovani junak, g. častniški namestnik Avgust Dolinšek z gđe. Lojzko Plaznik. Bila sreča!

— **Umri je v Gradcu** vpočkjeni dvorni svetnik dr. Avgust Nemanitsch, nekad eden izmed voditeljev nemškega radikalnega uradništva na Slovenskem štajerskem. Služil je kot sodni adjunkt v Mariboru, kot okrajni sodnik v Brežicah, kot namestnik državnega pravdnika v Celju in od 1. 1877. kot prvi državni pravdnik v Mariboru. Pozneje je bil premeščen k višjemu sodišču v Gradcu. L. 1914. so ga klicali v Maribor, da bi bil prevzel mandat po odstopišem poslancu Wastianu.

— **Križa v graški plinarni traja.** Včeraj se je mestu posrečilo dobiti 10 vagonov premoga od Južne in državne železnice in vlada je obljubila 90 vagonov. Graški listi se silno pritožujejo nad zastopavstvom Gradske ter zahtevajo, da se mora obrat graške plinarne za vsako ceno zagotoviti. Ljubljanska plinarna je z ozirom na pomen našega mesta za armado najmanj trikrat tako važna kakor graška in vendar jo je vlada čez celo poletje pustila na cedilu.

— **Zapiranje trgovin in hišnih vrat na štajerskem.** Na štajerskem se morajo od 17. oktobra do 31. marca zapirati trgovine (izvzemši trgovine z živili, ki smejo prodajati do 7. zvečer) ob 5. popoldne, hišna vrata pa ob 9. zvečer. V Gradcu zapirajo tudi trafike ob 5. popoldne.

— **Radi pomanjkanja premoga.** Koroški deželni odbor je razglasil 15. t. m.: Vsi od delki koroških deželnih dobrodelnih zavodov se zapro z današnjim dnem radi pomanjkanja premoga.

— **Golo truplo neznanega moža** so potegnili iz Zile na Koroškem pri Cinočevu. Truplo je imelo rane na glavi in obrazu. Gre najbrže za umor. Vrši se preiskava.

— **Tuji v Zagrebu.** Po avtentinih poročilih je v Zagrebu sedaj tujcev 10.000.

— **Liter mleka 2 K 20 v.** V Zagrebu je prodajala te dni neka kmetica mleko liter po 2 K 20 v. Iskali so tržnega komisarja, da bi je preprečeval mleko prodajati tako drago pa ga niso našli. Žena se ni dala oplašiti z nobeno grožnjo, marveč je trdovratno prodajala mleko po navedeni ceni in tudi vse prodala.

— **Izpuščeno.** Včeraj ob 7. zvečer je izpuščila neka poštna uradnica od pošte do Filharmoničnega društva kužohovnosti ovratnik. Odda naj se proti nagradi na pošti ali v Gradišču št. 7.

Aprovizacija.

— **Krušne komisije bodo uradovale** v petek dne 19. oktobra od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za krompir in kavu.

— **Gg. načelniki krušnih komisij** se vabijo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v soboto dne 20. oktobra dopoldne ob pol 12. uri v mestni posvetovalnici.

— **Zelje za Vič.** Stranke na Viču, ki imajo rumene izkaznice s črko B ali C, prejmejo zelje v petek dne 19. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Red je ta-le: od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. dalje št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 80 vinarjev.

— **Zelje za Vič.** Stranke na Viču, ki imajo rumene izkaznice s črko B ali C, prejmejo zelje v petek dne 19. t. m. dopoldne in popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: Dopoldne ob pol 11. dalje vse stranke z rumenimi izkaznicami B. popoldne ob 2. do 3. stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 200, od 3. do 4. št. 201 do 400, od 4. dalje št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg, kilogram stane 80 vinarjev.

— **Krompir za III. okraj.** Mestna aprovizacija bo oddajala v petek dne 19. t. m. in v soboto dne 20. t. m. strankam III. okraja na Dunajski cesti, pri Mühlcisu, krompir. Določen je tale red: v petek dne 19. t. m. dopoldne ob 8. do 9. št. 1 do 110, od 9. do 10. št. 111 do 220, od 10. do 11. št. 21 do 330, popoldne ob 2. do 3. št. 331 do 440, od 3. do 4. št. 441 do 550, od 4. do 5. št. 551 do 660. V soboto dne 20. t. m. dopoldne ob 8. do 9. št. 661 do 770, od 9. do 10. št. 771 do 880, od 10. do 11. št. 881 do 990, popoldne ob 2. do 3. št. 991 do 1100, od 3. do 4. št. 1101 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kg; kilogram stane 30 v. Pazite na red.

— **Dobava krompirja za sorodnike.** Štajersko namestništvo je z odlokom z dne 4. oktobra 1917 L. W. II. 610/33, odredilo, da smejo pridelovalci krompirja poslati svojim bližnjim sorodnikom krompirja do 100 kg za eno osebo. Posestnik, ki hoče poslati krompir, mora poslati prošnjo svojemu okrajnemu glavarstvu. V prošnji mora izjaviti, da njegov brat, sin ali kak drug bližnji sorodnik, kateremu bo poslal krompir, se odpuveduje preskrbi s krompirjem po občini, v kateri stanuje. Po tem odloku lahko starši pošljejo krompir dijakom v mestih ali kakemu drugemu sorodniku. Vojnoizbitni prometni zavod izda potem tudi potrebno prevozno dovoljenje po železnici.

— **Krompir na Bavarskem.** »Berliner Tagblatt« objavlja razgovor z bavarskim poljedelskim ministrom Brettreichom, ki je dejal: Krompirja dobivamo sedaj toliko, da ne vemo kam z njim. Najbrž bodemo odpravili racijoniranje ter pustili, da si vsak nabavi krompirja kolikor hoče.

— **Proti kupčevanju z živili** je izdalo ministristvo za prehrano nove stro-

ge kazenske določbe. Deželne vlade imajo nalog, da brezobzirno postopajo proti vsem, ki neopravičeno prodajajo žito, moko in krompir. Kazen je zapor do enega leta in pa globa do 20.000 K.

Razne stvari.

— **Krušna karta v Vatikanu.** Iz Curiha poročajo: Papež je odredil, da se uvede rimska krušna karta v Vatikanu.

— **Ladja brez posadke.** Francoski listi poročajo, da se je posadka norveškega parnika »Tetoxli« izkrcala na Azorih in parnik prepuštil usodi.

— **Žetev v zasedeni Romuniji.** Iz Bukarešte poročajo, da je letošnja romunska žetev jako dobra. Okoli 100.000 vagonov žita se bo moglo izvoziti v države četvervezve.

— **Podaniki centralnih držav v New Yorku** tira tamkajšnja policija v zapore. Dosedle je interniranih kakih 16.000 Nemcev, Avstrijcev in Bolgarov.

— **Velika zaplemba manufakturnega blaga.** Na Dunaju so zaplenili te dni 189.000 kilogramov raznega manufakturnega blaga, ki se je imelo prodati v inozemstvo za odesrke cene, sedaj pa se bo to blago prodalo za normalno ceno revnemu prebivalstvu.

— **Narodni dar Ivi Voinoviču.** Za šestdesetletnico Iva Voinoviča, avtorja tragedije »Smrti majke Jugovičev«, »Ekinocija«, »Dubrovačke trilogije« itd., ki je mnogo trpel v vojnih časih, se zbira »narodni dar Hrvatov, Srbov in Slovencev«. Dramatska jugoslovanska veleposlem »Smrti majke Jugovičev« je izšla v slovensčini v »Slovanu« leta 1911.

— **Proslava Jana Husa.** V Janu Husu cenimo ne le verskega reformatorja v ožjem pomenu besede, ampak moža, ki je osamosvojil češko dušo proti vsemu nasilstvu tujih misli in teženj. Za petstoletnico njegove mučeniške smrti (1915), so mu Čehi postavili na »Staromestnem trgu v Prahi spomenik, a radi Stürgkhovega režima je morala izostati vsaka proslava, ki bi kazala, kako demokratični narod časti moža, ki propoveduje načelo demokracije in narodne samoodločbe. Komitè za zgradbo spomenika se je sedaj razšel, a obenem se je sestavil »Odbor za proslavo Husa«, ki bo pač predvsem prosvetna in politična krepitev naroda. Pri tem delu bomo radi sodelovali vsi Slovani.

— **Proslava Kosciuszka v Švici.** Iz Berna poročajo: V Rappersvillu se je vršila v soboto in nedeljo proslava stoletnice smrti poljskega junaka Kosciuszka. V šolah so bili slavnostni govori. Zvečer je mestni župnik Blavndni prebral o Kosciuszku, sledil je koncert iz samih poljskih kompozicij. V katoliški mestni cerkvi je bila služba božja s propovedjo, popoldne je šel sprevod po mestu, šolska mladina je nosila cvetje in poljske zastave. Zastopana so bila odposlanstva raznih poljskih društev v Švici. V mavzoleju je bilo položenih obilo vencev. Luto-stomski in Narodoviz sta v svojih govorih slavila junaka in se zahvaljevala švicarskemu ljudstvu za mnoge simpatije napram Poljakom. V Solothurnu, kjer je tudi bival Kosciuszko, se je proslava nadaljevala. Po govorih je sledil koncert poljskih umetnikov.

Gospodarstvo.

— **O vinskih letini v ormoško - ljutomerskih gorinah** poroča šolski ravnatelj A. Kosi, da bo izvrstna. »Kar se tiče kakovosti pridelka, pa gre vsehovsed le en glas, da tako izvrstne kapljice res že pol stoletja nismo imeli. Leta 1886. je bilo dobro vino (mošt 20—22 odstot. sladkorja), leta 1890. istotako (mošt 18—20 odstotkov), tudi leta 1911. je bil iziboren letnik, a da bi dosegel mošt mešanij nasadov (o sortimentih ne govorim) 22—24 odstotkov sladkorja, kakor letos, tega ne pomeni tukaj nič. Kar se tiče vinskih cen ali cen za mošt, ne morem nič natančnega poročati. Omenim samo to, da se večini vinogradnikov z ozirom na izobno kakovost pridelka zde od vlade določene »primerne« cene pre malo primerne in da bodo s prodajo čakali.«

Darila.

Darila za begunce. Gospa Marija Kralj iz Ljubljane je darovala mesto venca na krsto pokojnega gosp. dr. Jan. Ev. Kreka 30 K za goriske begunce. Posredovalnica se plemeniti darovalci najtopleje zahvaljuje.

Za goriske begunce: Neimenovani je daroval »Posredovalnici za goriske begunce« 160 K; vojni kurat Kogovšek je daroval »Slovenca« 50 K; Josip Lavrič, župnik na Breznici, mesto venca na krsto dr. Jan. Ev. Kreka, 20 K; Amalija Debelak, Prelazko, Podčetrtke na Štajerskem 40 K; Marija Kralj, mesto venca na grob dr. Jan. Ev. Kreka, 30 K; mesto venca na grob dr. Jan. Ev. Kreka so darovali: g. Terezija dr. Jenkova, g. dr. Eleonora Jenko - Gregor 50 K; Teodor Hribar, veletrgovec iz Gorice, 30 K; »Zveza Slovenskih združenj« 100 K; g. A. Bezenšek 50 K. — Posredovalnica se vsem toplo zahvaljuje.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valeant Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

U 279/17

4 plemenske koze.

Natančneje se izve Križevniška ul. 8. II.

Samostojna kuharica

za vsa dela, se sprejme v dobro hišo na deželi (2 osebe) takoj. — Ponudbe pod „Kuharica 3561“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Čedno SOBICO

za takoj išče privatna uradnica. Ponudbe pod „Soba 3562“ na uprav. »Slov. Naroda«.

KONTORISTINJA

z dveletno prakso in ima tudi vajo v engros trgovini, želi z 15. novembrom spreminiti mesto. — Ponudbe pod „Št. 1000/3534“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Sprejemom pridno, počtano in čedno

natakarico.

Plača po dogovoru. Dake Makar, Metlika.

Prodajam

hišo z vrtom in blevom.

Primožič, Radovljica.

Plačilna natakarica

dobro izvežbana, se sprejme takoj v kavarni „Central“, Stefan Mihočič, Ljubljana. 3517

Več tesarjev

in mizarjev

proti dobremu plačilu sprejme ANTON

STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica 11.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina

dobre posušene

olupkov od hrušek in jabolk

vsako posebej po 2 kroni kg in dobro

posušene prečnine od hrušek in jabolk

po 80 v. kilogram. Ponudbe in pošiljatev

se pravi na na trdko Fran Kos, Ljubljana.

Prodajam dve visoki in težki

-- KOBILI --

za vsako najtežjo vožnjo. — Marija

Rudolf, Črni vrh št. 16, pri Idriji.

Zamaške

nove in stare, kupi vsako množino

trdko „Ljubljanska industrija

probkovi h zamaškov JELAČIN &

Ko, Ljubljana. 2278

Trgovci! Gostilničarji!

KOCKE za juho!

zelo dobre vrste, 1000 za 27 kron,

Najboljše kocke za golaš, 1000 kock 40 K.

Najboljše kocke za kiseljuho, 1000 kock 40 K

pošilja proti povzetju ali predplačilu trdko

IVAN UREK, Ljubljana,

Mestni trg št. 13. 3196

Portland cementa

nekaj tisoč kg ima oddati stav-

benik R. Smielovski, Rimska c. 2.

KONTORISTINJA

eventuelno tudi začetnica, obeh

jezikov v govoru in pisavi zmožna, z

lepo pisavo, se sprejme pri gori

omenjeni trdko. 3560

Vinski kamen

suhe gobe, kumno, med, vosek,

sveže in suho sadje, smrekove

storže, sploh vse delne in goz-

ne pridelke, kakor tudi vinske

sode in vse vrste praznih vreč,

kupi vsako množino po najvišjih

cenah veletrgovina 2482

Anton Kolenc, Celje.

Josip Jug

pleskarski in likarski mojster

Ljubljana, Rimska c. 16.

se priporoča cenjenemu občinstvu za

vsu v to stroko spadajoča dela. Jamčim

da delam samo s pristnim trnežem.

Solidna in točna postrežba.

Srbečico

hraste, izpuščaj, grinte in druge

kožne nadloge odpravi hitro in si-

gurno Paratol, domače mazilo. Ne

umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi

čez dan. Veliki lonček K 3.50, dvojnat

K 6.— Dalje Paratol tresni prašek za

varstvo občutljive kože, škatljica K 2.50.

Oboje se dobi proti vpslatvi zneska v

lekarnarja M. Klein Paratol tvornici

v Budimpešti, VI-24. Rozsa ulica 21.

Kuharica in dekla

iz dežele se takoj sprejme k boljši hiši

blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. 3452

Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda«.

Nova trinadstropna hiša

na prometnem kraju v sredini mesta,

se prodaja. Resni reflektantje naj vložijo

svoje ponudbe pod „Središče 3548“ na

upravništvo »Slovenskega Naroda« 3548

Dobro ohranjen

RESERVAR za vodo

se kupi. — Ponudbe na: Hotel

„Slon“, Ljubljana. 3522

SLUGA

zmožen slovenščine in nemščine, se

sprejme pri trdko Rud. Boden-

müller, Ljubljana, Stari trg št. 8.

CUNJE

suknene odrezke, stare in nove, kakor

vse druge vrste pavolnate in volnene

cunje, zaključeno, odeje, vrvi i. t. d. v

vsaki množini kupuje po najvišji ceni.

E. KOTZBEK v Kranju.

TRGOVEC

ali izobražen narodnjak, kateri bi bil

zmožen, se udeležiti dobičkanosnega

podjetja na Sp. Štajerskem, z mogoče

20—30 000 K ali tudi manj, se naj

oglasi v upravi »Slovenskega Naroda«.

Usnjarski pomočnik

se takoj sprejme proti dobremu

plačilu in hrani. — Ravno tam se

sprejme tudi učenec, proti hrani.

Avg. Terpinc v Kamniku

BUKOV GOZD

za izdelovanje drv, kakor tudi gotova drva se kupi po visoki ceni, na Kranjskem

ne daleč od železniške postaje. — Vzame se tudi večja njiva v najem v okolici

Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Poštni predal št. 151. 3505

Kostanjev, hrastov in bukov les

kupi vsako množino franko vagon 255

Strojilna tovarna Samsa & Co. v Ljubljani.

Vpošteva se le pismene ponudbe z navedbo cen

Vsaka dama

naj čita mojo veleznimivo navodilo o

modernem negovanju grudij.

Iskušen svet pri vpadih in pomanjkanju

bujnosti. — Pišite zaupno na Ne stane nič.

Ido Krause, Požun, (Pressburg), Ogrsko,

Schanzstrasse 2. odd. 41.

Naznanilo.

Intendanca poveljstva c. in kr. I. soške armade poljska

pošta št. 465, kupi večje množine kislega zelja, kisle repe, vlo-

ženih kumare, ter nasekanih drv za kurivo.

Tozadavne pismene kolekovane ponudbe z navedbo blaga, množine,

cene in oddajnega kraja so čim prej mogoče na imenovano intendantco vpslati.

Modni salon

Stuhly-Maschke

Židovska ulica šte. 3.

Dvorski trg 1, Ljubljana.

Popravila točno in vestno!

Velika izbira žalnih klobukov.

Cene razmeroma zelo nizke!

A. & E. Skaberné

Najnovejše bluze za dame

Mestni trg št. 10.

Dve prodajalki

izurjeni v modni trgovini, ne premladi, se

sprejmejo v trgovini Pavel Magdič.

100 kron nagrade

kdor priskrbi stranki brez otrok stano-

vanje v Ljubljani, eno ali dve sobi in

kuhinja, takoj ali začetkom novembra.

Kdo, pove upravništvo »Slov. Naroda«. 3552

Išče se v najem, eventuelno tudi kupi

posestvo s gostilno

trgovino ali brez nje v bližini Ljubljane

ali Celja. 3559

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Iščem v najem

PIANINO

eventuelno tudi klavir. Mesečno 20—30 K

najemnine. — Ponudbe pod „Piano 125/

3515“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Zemljišče

v Sp. Šiški, nad cerkvijo prodam

seženj po 10 kron 50 vin 3502

Kdo, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Zgornja dela

prevzame v mezno delo prvo-

vrstna tov. golenic Julius Kraus,

Velvary, Češko.

Hmeljske vreče

stare še uporabne, kupi v celem 500

komadov po ugodnih cenah, Prvo

štajersko skladišče za hmelj v

Zalcu. Ponudbe najdalje do 1. XI. tl.

Šenitna ponudba.

Orožniški stražmojster se želi

seznaniti z gosposodično pod 30 let

stara, poštenih starišev ter primernim

premoženjem. — Pisma pod „Soča/

3540“ na upravo »Slov. Naroda«.

Mimi Auernik roj. Kolterer, naznanja v imenu svojih otrok in vseh sorodnikov, da je umrl njen nad vse iskreno ljubljeni mož, oziroma oče, zet in svak, gospod

Franc Auernik

nadučitelj

sledeč svojemu ljubljensku-sinčku Milanu.

Po dolgi in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, je izdihnil svojo blago dušo, dne 16. t. m. ob 7. uri zjutraj.

Truplo predragega pokojnika ponesejo dne 18. t. m. ob 9. uri

predpoldne iz hiše žalosti k farni cerkvi, kjer se bo darovala sveta

maša zadušnica, nakar se položijo zemeljski ostanki predragega na do-

mačem pokopališču k večnemu počitku.

Sv. Florjan pri Rogatcu, dne 17. oktobra 1917.

Milena in Leonida,

otroci.

Obitelj:

Auernik-Kolterer.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki so nama došli povodom smrti našega nad vse ljubljene soproga in očeta, za poklonjene krasne vence, kakor za številno čaščeče spremstvo na njega zadnji poti, izrekamo tem potom najino pristrčno zahvalo.

Gabrijela in Bogdan Žužek.

Zahvala.

Vsem, ki so skazali naši nepozabni soprogi in dobri mamici zadnjo čast ter poklonili toliko lepega cvetja, naše: Bog plačaj!

Rodbina Prunk.

Zahvala.

Vsem, ki so spremili k zadnjemu počitku našega dobrega brata

dr. Janeza Ev. Kreka

naj ljubi Bog obilo povrne njihovo molitev in ljubezen. Priporočamo ga v molitev!

Ljubljana, dne 15. oktobra 1917, na 8. dan smrti.

Žalujoče sestre:

Cilka, Milka in Zofka.